

Людмила КАЛІНІНА,
доктор педагогічних наук, професор,
учений секретар Інституту педагогіки НАПН України,
gelena@i.ua
ORCID ID: 0000–0003–0534–6089

АВТОРСЬКА ШКОЛА ГАННИ МАТВЄЄВОЇ ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ФЕНОМЕН

Авторська школа Ганни Матвєєвої, Миколаївська спеціалізована школа «Академія дитячої творчості» як соціокультурний феномен в освітньому просторі Миколаївщини) створена на хвилі реформаторських інноваційних процесів. Вона є міні-суспільством, зі своїм особливим (неординарним, креативним, громадсько активним) і життєствердним населенням, місією і призначенням, духовними, матеріальними та організаційними цінностями, специфікою комунікаційно-інформаційних зв'язків та власною ретроспективною розвідкою: від експериментального майданчика з темою дослідно-пошукової роботи «Етнопедагогіка та відродження народних промислів України у виховній системі школи» на базі СШ №31 до сучасної інноваційної моделі навчального комплексу. Миколаївська спеціалізована школа «Академія дитячої творчості» - перший в Україні інноваційний освітній заклад, який став у основі створення вищого навчального закладу I-го рівня акредитації: Миколаївського муніципального академічного коледжу комунальної форми власності.

Функціонування саме такої моделі інноваційного закладу освіти надає можливість педагогічному колективу працювати над втіленням концептуальних ідей «Академія дитячої творчості», а учням – можливість неперервного розвитку потенціальних здібностей; впровадження системи ступеневої підготовки фахівців за наскрізними планами та програмами;

раціональної витрати бюджетні коштів шляхом поєднання базового освітнього компонента з профільною освітою, використання однієї матеріально-технічної бази та людського капіталу – єдиного адміністративного, педагогічного й технічного персоналу, отримання професії на бюджетній основі, виплати стипендії, організації практики.

Авторська школа має статус експериментального загальноосвітнього навчального закладу всеукраїнського рівня (Наказ Міністерства освіти і науки України від 09.07.2002 р. №389) з назвою «Академія дитячої творчості» (Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.03.2006 р. №141). Це засвідчує появу нового соціокультурного феномену в славетному місті Миколаєві та новий рубіж, починаючи з якого постійно відбуваються широкомасштабні інноваційні творчі перетворення в діяльності колективу та перманентне експериментування з різних напрямів у шкільній практиці за наукового керівництва вчених Національної академії педагогічних наук України у партнерстві з іншими науковими установами міста та України.

В авторській школі відбулося втілення спектру ідей, багато з яких відомі ще з часів Піфагора й Платона та набули сучасного модерного контексту. Це ідея поєднання науки, мистецтва та філософії, екзистенціалізму, антиєгалітаризму, теорії активних систем, людиноцентризму, державно-громадського партнерства та принципу управління освітою, за якого особистість, суспільство і держава стають рівноправними суб'єктами та партнерами.

В авторській школі проваджено науковий доробок Ганни Матвєєвої: організаційно-педагогічні засади діяльності спеціалізованої школи художньо-естетичного профілю, принципи формування авторського навчального плану школи; систему профорієнтаційної роботи на основі розвитку творчих здібностей учнів, систему організації розвитку творчого потенціалу особистості за мистецькими галузями; а також авторський доробок педагогічного колективу з предметів декоративно-прикладного мистецтва, малюнку, живопису, та з предметів сценічних мистецтв і ін. Саме в

авторській школі чверть століття забезпечені комфортні умови для творчого розвитку людського капіталу та успішно реалізуються на практиці кадрова, академічна, організаційна, фінансова автономія, що законодавчо закріплені в законі України « Про освіту» лише наприкінці 2017 року (рис.1.).

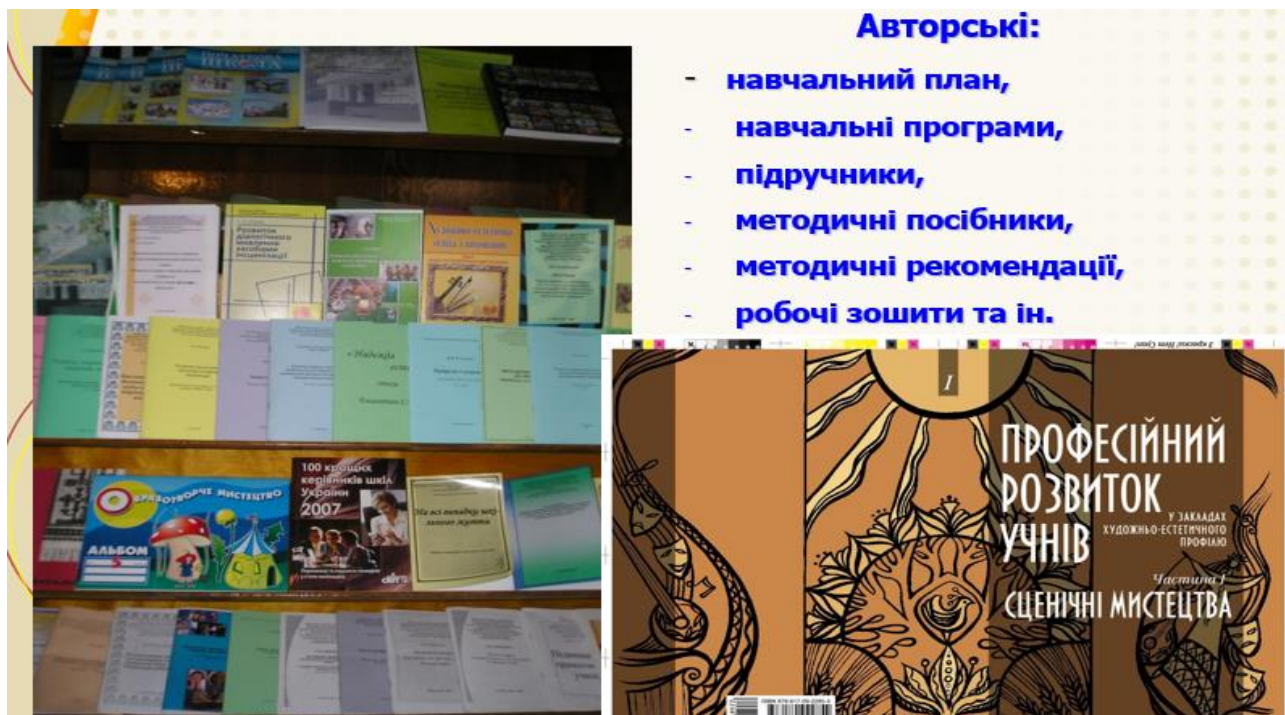

Рис.1. Академічна автономія в МАДТ

Управління авторською школою за видовою ознакою є державно-громадським зі стратегічним спрямуванням і здійснюється на засадах людиноцентризму, теорії управління активними складними системами і концептуальних засадах наукових шкіл менеджменту (рис. 2). Ключовими питаннями стратегічного управління визначено процеси інноваційних змін культури організації, які детермінують формування та реалізації стратегій проведення цих змін, зокрема стратегії управління змінами, стратегії організаційного розвитку, стратегії управління культурою в освітній організації, функційні стратегії та ін.

Рис. 2. Концептуально-філософські засади управління МАДТ

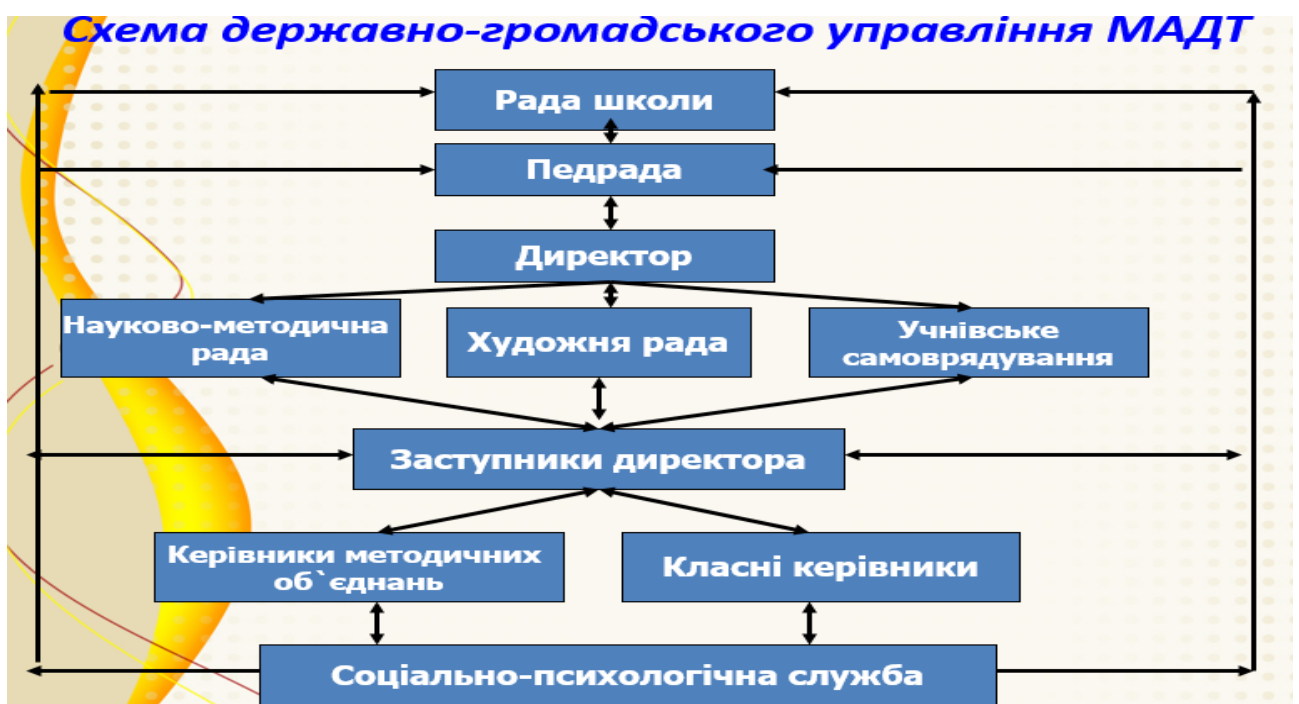

Рис.3. Схема державно-громадського управління МАДТ

Організаційна культура є складовою ядра стратегічного управління, що здійснюється в Академії дитячого творчості, та могутнім інструментом лідерства, оскільки вона надає можливість впливати на людей через символи, історії, традиції, норми та цінності, як особистісні, так і організаційні. Базовими цінностями, іманентно притаманними колективу Миколаївської Академії дитячої творчості, є людина, освіта, відкритість, комунікація, творчість, здоров'я, свобода і відповідальність, лідерство. Вони після їх

сприйняття для кожного – моральна норма і джерело зобов'язань дотримання, що знайшло підтвердження у конкретних справах і проектах, життєтворчості та на сайті школи. Академія дитячої творчості відрізняється від інших інноваційних шкіл специфічною, притаманною лише їй системою навчання, виховання та управління, що спрямовані на особистісний розвиток кожного учня і розкриття його творчого потенціалу засобами мистецтва та прикладних ремесел у ім'я Людини, громади, країни. Академія дитячої творчості – це школа культури та мистецтва спілкування, школа життєтворчої гармонії у різних видах діяльності й мистецтва.

Керівник має бути ключовою фігурою інноваційних перетворень у суспільстві, фахівцем із проектування стратегічного майбутнього, здатним креативно підходити до вирішення складних управлінських проблем, швидко реагувати на зміни, знаходити нетрадиційні, але ефективні рішення, професіоналом у сфері менеджменту, спеціалістом із генерування інноваційних і продуктивних, а можливо, недосяжних, тобто, нездійснених ідей, стратегом і лідером з розвитку громадян демократичної країни. Власне, це «професійний портрет» директора школи Ганни Матвєєвої, яка цінує людей і поцінує велич Людини Культури. Її дивовижна інтуїція та енергія, помножені на мистецтво спілкування, дають змогу чітко побачити нові горизонти й втілювати з колективом найцікавіше й прогресивне. Академія дитячої творчості має сформоване філософське бачення інноваційного розвитку, спрямоване на майбутнє нації, що детермінує місію, сутність якої полягає у плеканні неповторної, унікальної та креативної особистості – Людини культури цифрової доби. Специфіка діяльності суб'єктів управління, громадського співуправління та самоуправління Миколаївської Академії дитячої творчості полягає в осягненні одного з найважливіших і найскладніших мистецтв – мистецтва жити і творити, яке будується за принципами істинності, добра і краси.

Список використаних джерел:

1. Матвєєва Г.Д. Організаційно-педагогічні засади діяльності спеціалізованої школи художньо-естетичного профілю [Текст]: автореф. дис. канд. пед. наук: [спец.] 13.00.06 «Теорія та методика управління освітою» / Г.Д. Матвєєва; Держ. вищ. навч. заклад «Ун-т менеджменту освіти». – К., 2011. – С. 5–6; 7–8; 10. – 20 с.
2. Калініна Л. М. Стратегії в контексті організаційної культури / Л. М. Калініна // Механізми управління розвитком організаційної культури загальноосвітнього навчального закладу: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 4–5 квіт. 2013 р. – К.: Арт Економі, 2013. – С. 9–14.
3. Стемковська Я.Є. Розвиток організаційної культури вчителів у системі науково-методичної роботи школи художньо-естетичного профілю [Текст]: автореф. дис. канд. пед. наук: [спец.] 13.00.06 «Теорія та методика управління освітою» / Я.Є. Стемковська; Черкаський нац. ун-т імені Богдана Хмельницького, 2014. – 23 с.
4. Топузов О.М. Експеримент у педагогічній науці і практиці: педагогічні інновації в системі загальної середньої освіти / О.М. Топузов // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2014. – №1–4. – С. 135–140.
5. Kalinina, L. M. (2017). Management of a new Ukrainian school. Dyrektorshkoly (School Director), № 1–2 (793–794), p. 12–21.